

Dôvodová správa
k stanovisku Súdnej rady Slovenskej republiky predkladanému
Národnej rade Slovenskej republiky k návrhu rozpočtu
súdov Slovenskej republiky

Súdna rada Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“), ako osobitný nezávislý ústavný orgán súdnej moci garantuje predovšetkým nezávislé postavenie súdnej moci a súčasne zodpovedá i za chod a správu súdnictva, v dôsledku čoho by mal byť plnohodnotným partnerom moci zákonodarnej a výkonnej, má v rámci ústavnej úpravy (v oblasti správy súdov) zverenú pôsobnosť predkladať Národnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) stanovisko k návrhu rozpočtu súdov v zmysle čl. 141 ods. 5 písm. h) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) (porovnaj PL ÚS 2/2012 z 18. decembra 2015).

Predmetná kompetencia zabezpečuje plnenie zámeru ústavodarcu prispieť k zrealizovaniu finančných výdavkov na krytie materiálnych potrieb a na efektívny, včasný a plynulý výkon súdnictva objektívnym posúdením skutočne potrebného rozsahu súdnej činnosti súdnou radou a tým aj výšku nevyhnutných nákladov, ktoré má štát vynaložiť na zabezpečenie práva občana na efektívnu súdnu ochranu (bod 78 dôvodovej správy k návrhu ústavného zákona č. 90/2001 Z. z.). Ústavným zakotvením novej právomoci súdnej rady podľa čl. 141a ods. 5 písm. h) (predkladať stanovisko národnej rade) sa zabezpečuje zámer ústavodarcu o zvýraznení zodpovednosti súdnej rady za správu súdnictva (bod 8 osobitnej časti dôvodovej správy k novele ústavy ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z. s účinnosťou od 1. septembra 2014.). Rozšírenie pôsobnosti súdnej rady ústavodarcu navrhol za účelom posilnenia kontroly súdnictva v súlade s odporúčaním Benátskej komisie, podľa ktorej za dodržiavanie európskych noriem, týkajúcich sa nezávislosti justičného systému, sa verejnosti musia zodpovedať všetky štátne orgány vrátane súdov a sudcov (všeobecná časť dôvodovej správy ústavného zákona č. 161/2014 Z. z.).

V zhode so zámerom ústavodarcu (ratio legis prezentovaných v dôvodových správach noviel ústavy) sú aj viaceré medzinárodné dokumenty týkajúce sa nezávislosti súdnictva, ktoré nemajú iba odporúčací charakter, ale primeranú mieru právnej relevancie (porovnaj PL ÚS 27/2015 z 25. novembra 2015).

Medzinárodné dokumenty sú jednoznačne obsahovo zhodné v tom, že každý štát musí poskytnúť dostatočné zdroje, zariadenia a vybavenia súdov, aby súdy mohli fungovať v súlade so štandardami ustanovenými v čl. 6 Dohovoru, resp. zabezpečiť ľudské, materiálne a finančné zdroje potrebné pre riadnu činnosť súdneho systému, pričom sa súčasne vyžaduje, že súdy (súdnicstvo ako celok) by mali mať možnosť vyjadriť sa k navrhovanému rozpočtu v parlamente prostredníctvom súdnej rady, keďže je potrebné, aby proces parlamentného schvaľovania rozpočtu zahŕňal aj návrhy súdov, resp. tvoril sa na základe konzultácií so súdnou mocou (porovnaj bod 9 správy Benátskej komisie z marca 2010, bod 33 Odporúčania Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec (2010)12 zo 17. novembra 2010, bod 7 stanoviska Poradnej rady európskych sudcov CCJE (2010)3 zo 17. novembra 2010).

Súdna rada pri priamej aplikácii ústavnej pôsobnosti v oblasti tvorby rozpočtu súdnicstva, v súlade so zámerom ústavodarcu a obsahom právne relevantných medzinárodných dokumentov, v predkladanom stanovisku dôsledne realizuje požadovanú možnosť súdnicstva ako celku, prostredníctvom súdnej rady vyjadriť sa k navrhovanému rozpočtu v zákonodarnom zbore (realizovať konzultáciu súdnej a zákonodarnej moci pri tvorbe rozpočtu súdnicstva) nevyhnutným zohľadnením vecne opodstatnených návrhov súdov, ktoré preukazujú reálne materiálne potreby a finančné výdavky na efektívny výkon súdnicstva.

Predkladané stanovisko súdnej rady sa nezhoduje s pohľadom vlády (výkonnej moci), ktorá náležite neprihliadala pri tvorbe rozpočtu na stanoviská orgánov riadenia a správy súdov, ktoré vyplývajú zo schválených priorit obvodov krajských súdov, prijatých v súčinnosti s orgánmi sudcovskej samosprávy pri realizácii jej ústavnej kompetencie (čl. 143 ods. 3 ústavy).

Zo schválených priorit všetkých súdov, ktoré sú vecne opodstatnené vyplýva, že v súčasnosti pre zabezpečenie práva občanov na spravodlivé konanie pred nezávislým súdom v primeranom čase (čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy) je potrebné navýšiť navrhované bežné aj kapitálové výdavky, ako je to špecifikované v podrobnom prehľade prioritných výdavkových titulov.